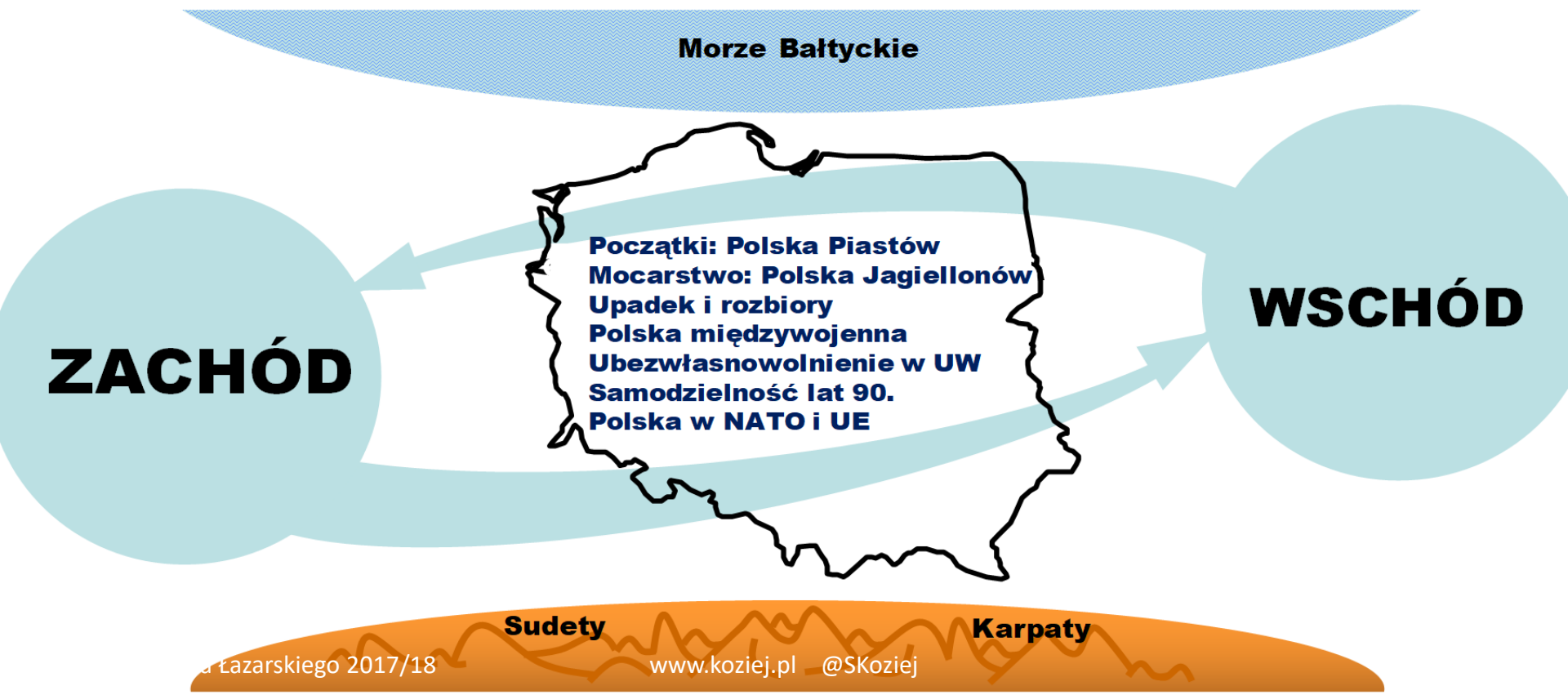

Stanisław Koziej

**BEZPIECZEŃSTWO
MIĘDZYNARODOWE
cz. IV**

**Polska w systemie bezpieczeństwa
międzynarodowego**

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie
swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- **Polska międzywojenna – równy dystans
między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie
strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA

wymiar regionalny (euroatlantycki)

Wyzwania transatlantyckie:
niepewność co do USA?
Azja: Chiny, Korea Płn.

Wyzwania wewnątrz europejskie
(kryzys integracji, migracje, terroryzm wewnątrz europejski?)

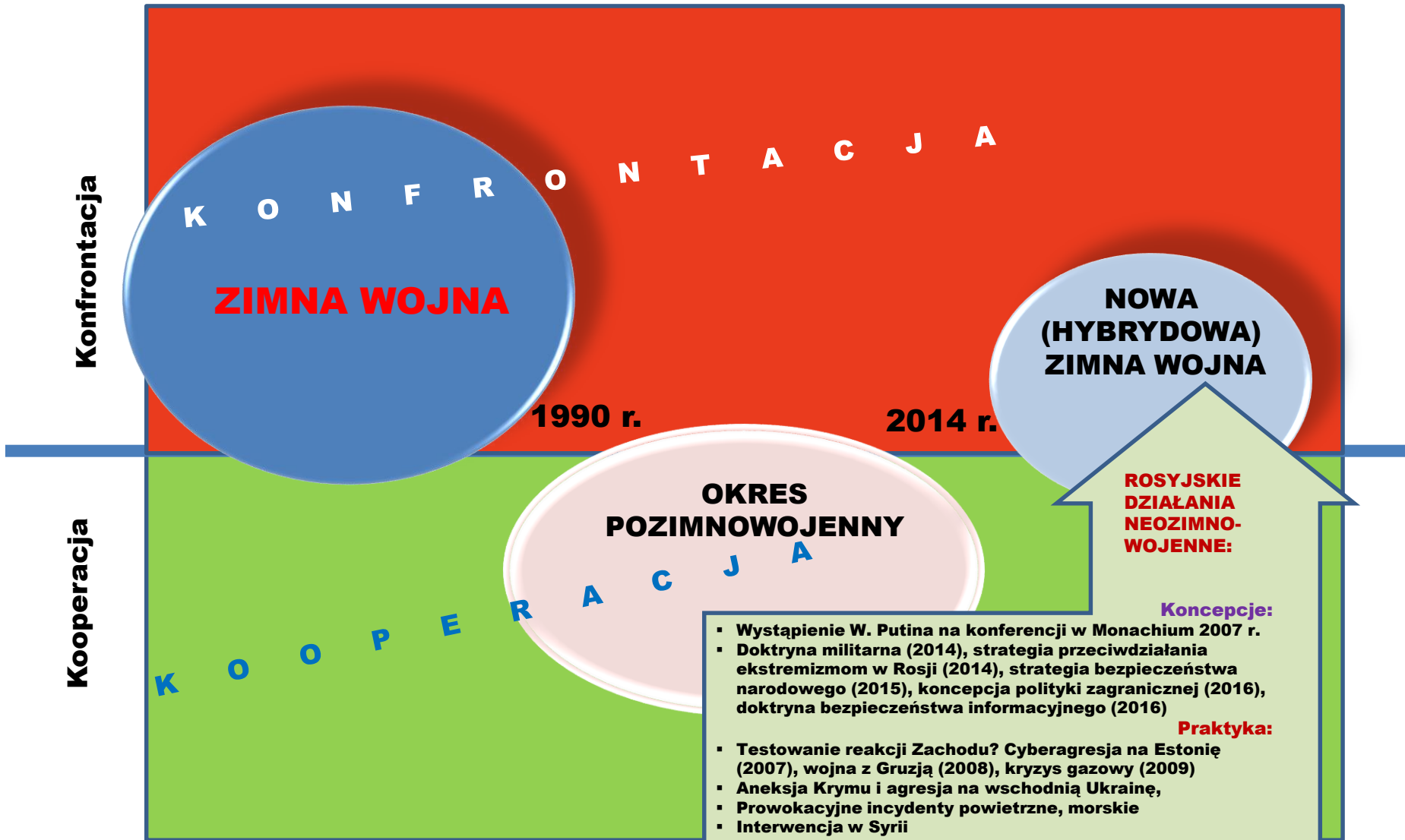
Kryzys w Europie Wschodniej:
(neoimperialny zwrot strategiczny Rosji, rewizjonizm jako cel i konfrontacja polityczna jako metoda. To nowa jakość: kończy pozimnowojenną erę kooperacji. Wojna hybrydowa, agresja poniżej progu wojny)

Obszar euroatlantycki

Kryzys na Bliskim Wschodzie i Afryce
(ISIL, migracje. Brak strategii. Interwencja Rosji, Turcja?)

Od zimnej wojny do... nowej zimnej wojny

PORÓWNANIE I ZIMNEJ WOJNY XX WIEKU Z NOWĄ (II) ZIMNĄ WOJNĄ XXI WIEKU: stopnie eskalacji

Doktryna presji polityczno-strategicznej

- **Presja polityczno-strategiczna:**
 - **Coercive diplomacy**
 - **Operacje szpiegowskie**
 - **Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja**
 - **Sankcje ekonomiczne**
 - **Dyslokacja i modernizacja SZ**
 - **Manewry wojskowe**
 - **Prowokacyjne incydenty wojskowe**
 - **Proxy wars**

Doktryna skrytej interwencji/agresji podprogowej

- **Skryta interwencja/agresja podprogowa:**
 - **Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne**
 - **Operacje cyberdywersji**
 - **Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu**
 - **Ostona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego („kułak konwencjonalny” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach ćwiczeń typu ZAPAD w pobliżu granic NATO)**
 - **Uwaga: sytuacja trudnokonsensusowa w NATO/UE**

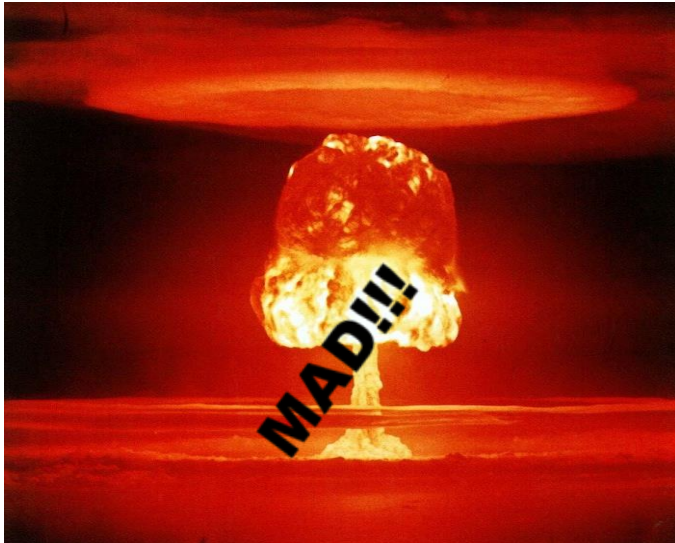

Doktryna agresji ograniczonej

- **Agresja otwarta – ograniczona:**
 - **Przejście od agresji skrytej do otwartej**
 - **Selektywne uderzenia raketowo-lotnicze**
 - **Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa)**
 - **Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...)**
 - **„Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej i ... ostrzegawcze uderzenie jądrowe)**

Wojna na pełną skalę

- Agresja na pełną skalę
 - Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
 - Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
 - Błąd ludzki/technologiczny
 - Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
 - **MAD: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik**

Reagowanie na bieżącą presję polityczno-strategiczną: **OCHRONA STRATEGICZNA**

- **Dyplomacja: współpraca sojusznicza (konsolidacja NATO, integracja UE) i partnerstwa**
- **Wywiad i kontrwywiad**
- **Bezpieczeństwo informacyjne, w tym cyberbezpieczeństwo**
- **Przygotowania obronne: planowanie operacyjne oraz utrzymanie i rozwój systemu bezpieczeństwa**
- **Budowanie odporności strategicznej: państwa, terytorium i społeczeństwa**
- **Demonstracja gotowości i zdolności obronnych: sojuszniczych i narodowych (manewry, pokazy)**

ODPIERANIE AGRESJI: DZIAŁANIA OBRONNE

RODZAJ AGRESJI	ZADANIA OBRONNE
SKRYTA INTERWENCJA (agresja podprogowa)	Ochrona strategiczna + reagowanie kryzysowe/obronne: <ul style="list-style-type: none">▪ Uruchomienie systemu reagowania kryzysowego▪ Podwyższenie gotowości obronnej państwa▪ Ośłona granicy, obrona powietrzna i morska oraz działania przeciwdywersyjne▪ Wprowadzenie stanów nadzwyczajnych▪ Uruchamianie reagowania kryzysowego w ramach UE i obronnego w ramach NATO (pokonanie bariery konsensusu!)
AGRESJA OGRANICZONA	Reagowanie kryzysowe + operacja obronna: <ul style="list-style-type: none">▪ Rozwinięcie strategiczne (mobilizacyjne i operacyjne)▪ Prowadzenie narodowej operacji obronnej▪ Udział w sojuszniczej operacji obronnej, w tym wydzielenie kontyngentu do obrony sojusznika
AGRESJA NA PEŁNĄ SKALĘ	PEŁNOWYMIAROWA SOJUSZNICZA KAMPANIA WOJENNA

Zewnętrzne filary bezpieczeństwa Polski

▪ NATO:

- **Odstraszanie przed wszystkimi zagrożeniami oraz obrona kolektywna przed otwartą agresją**
- **Trudności z konsensusem wobec skrytej interwencji**
- **Potrzeba wzmocnienia "nuclear sharing" oraz zdolności info-, w tym cyber- bezpieczeństwa/obrony**

▪ UE:

- **Implementacja Strategii Globalnej, w tym uruchomienie PESCO**
- **Współpraca UE-NATO**

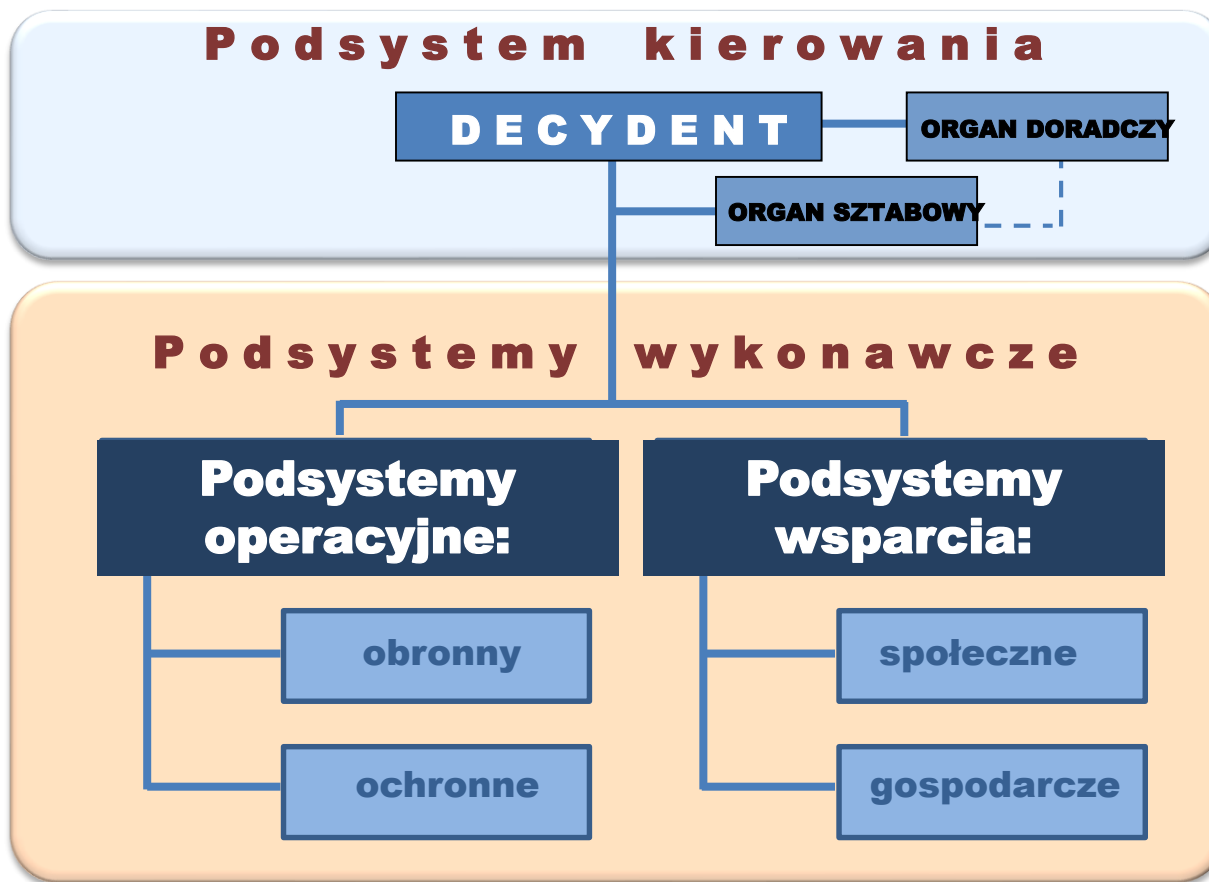
▪ Partnerstwo z USA:

- **Zbieżność (lub ... nie!) interesów strategicznych,**
- **Szybkość sojuszniczej reakcji**

▪ Współpraca regionalna

- **V4, Trójmorze, Ukraina...: zbieżności i rozbieżności interesów**

SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

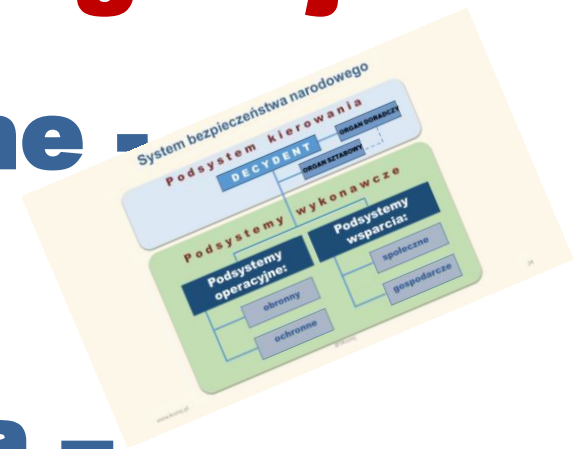

STRATEGIA PREPARACYJNA: PRIORYTETY PRZYGOTOWANIA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - **integracja**

2. Podsystemy operacyjne -
profesjonalizacja

3. Podsystemy wsparcia –
powszechność przygotowań

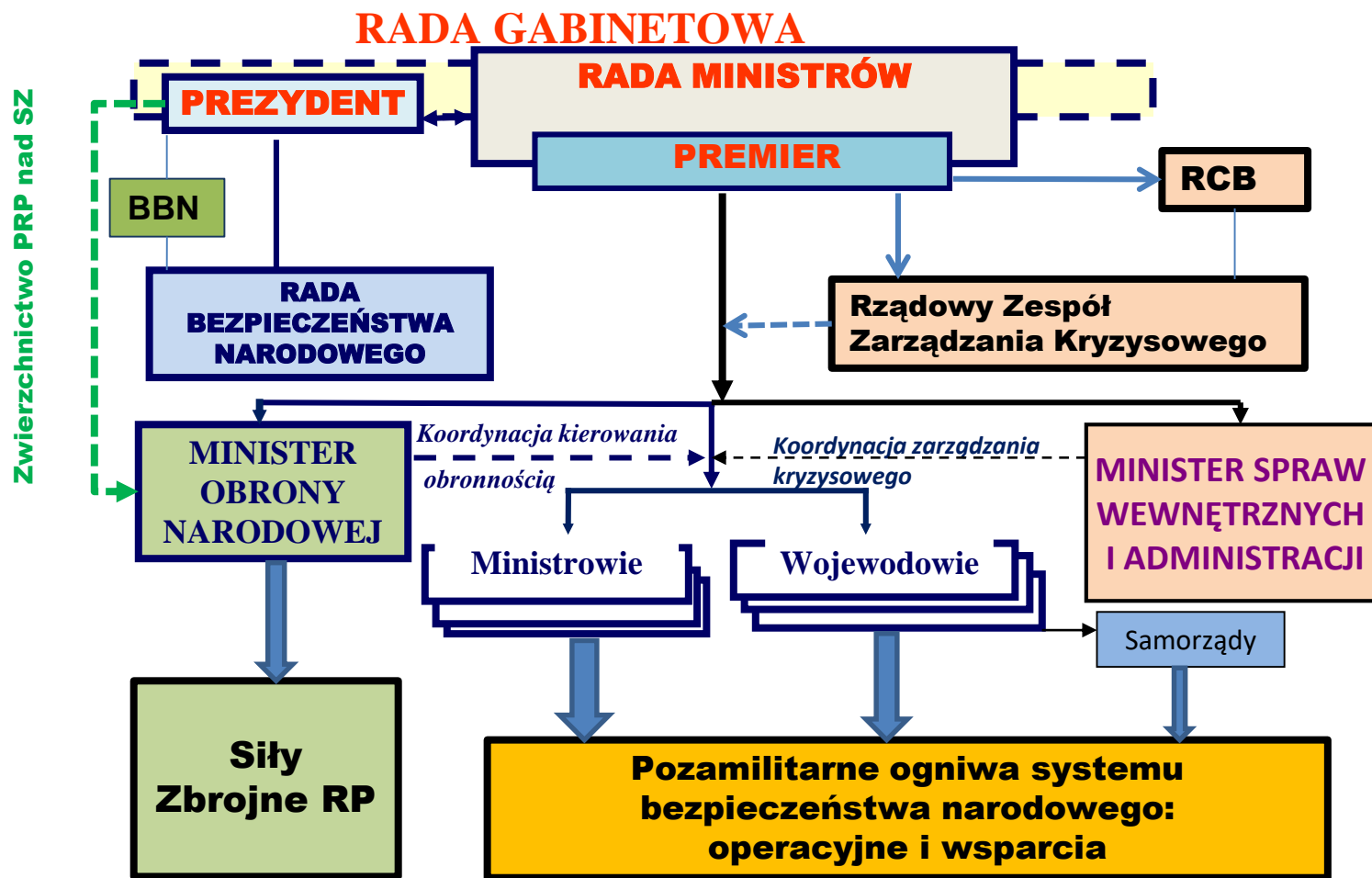

DOKUMENTY STRATEGICZNE

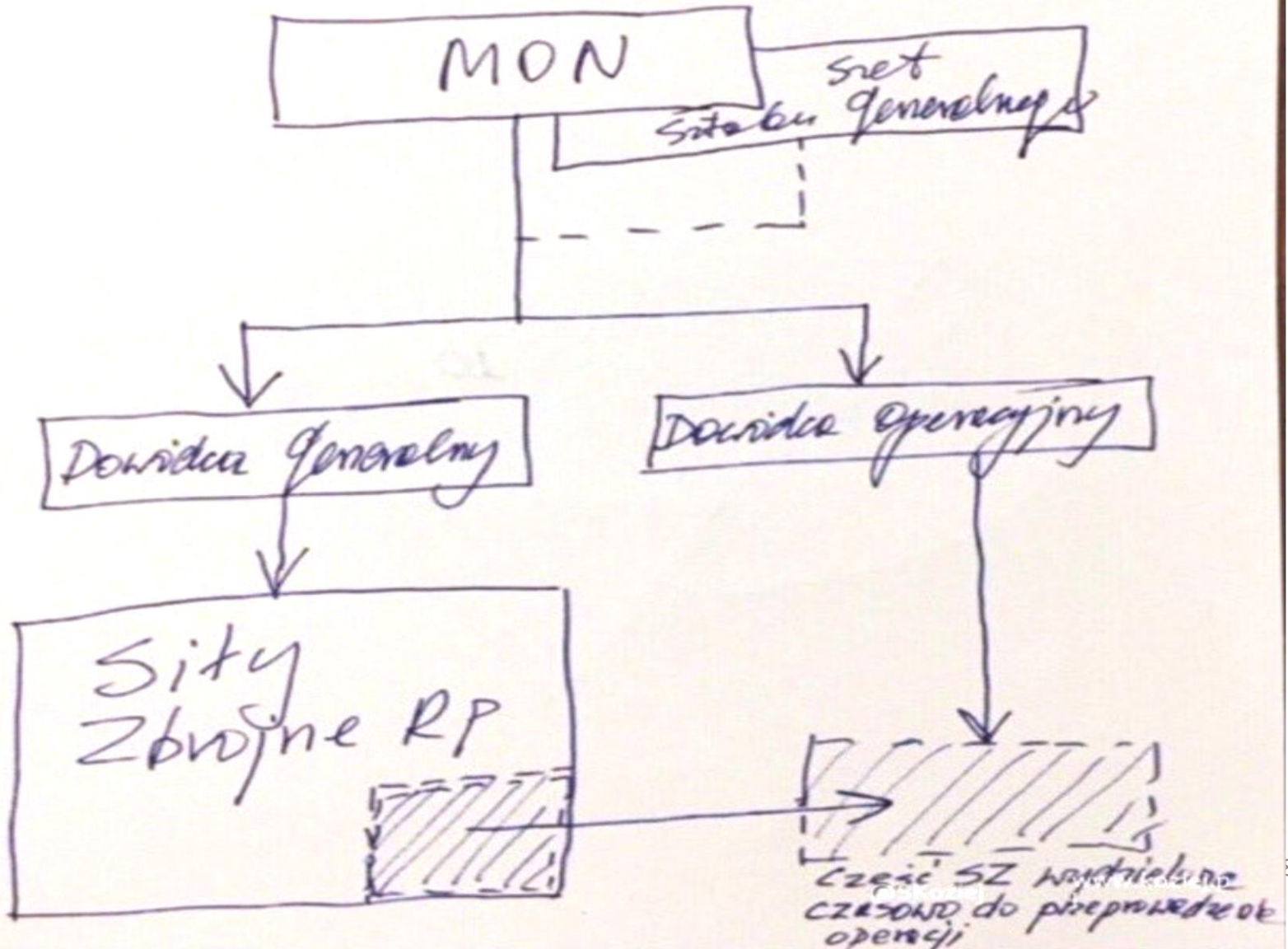

SYSTEM KIEROWANIA

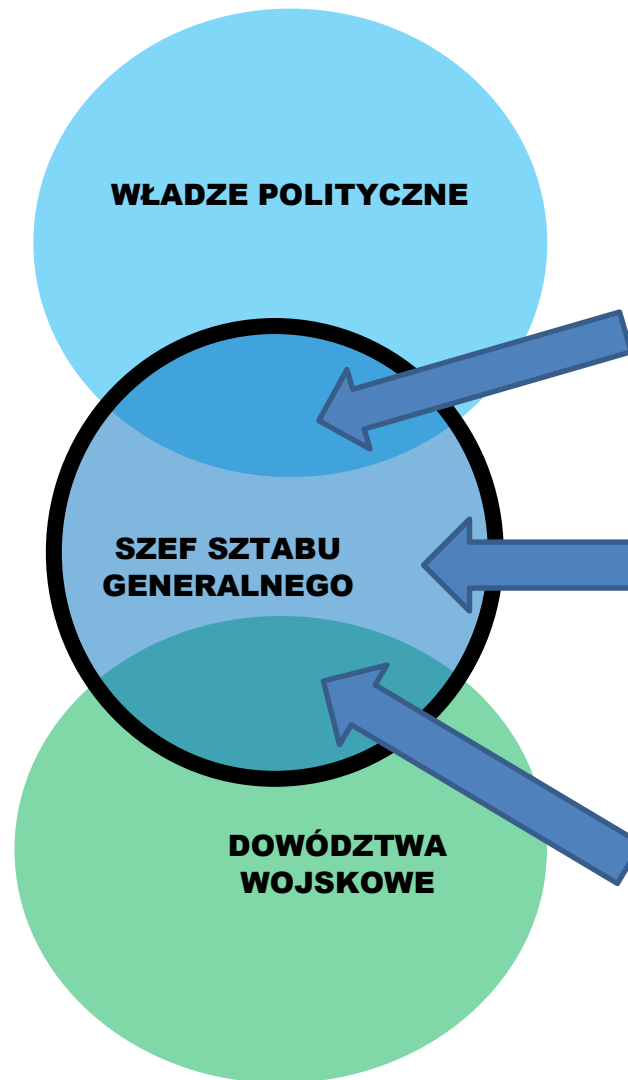
BEZPIECZEŃSTWEM NARODOWYM w cz. pokoju

Kierownictwo i dowodzenie SZ

**ROLA SZEFA SZTABU
GENERALNEGO JAKO
ZWORNIKA SYSTEMU
DEMOKRATYCZNEGO,
CYWILNO-
WOJSKOWEGO
KIEROWANIA SIŁAMI
ZBROJNYMI**

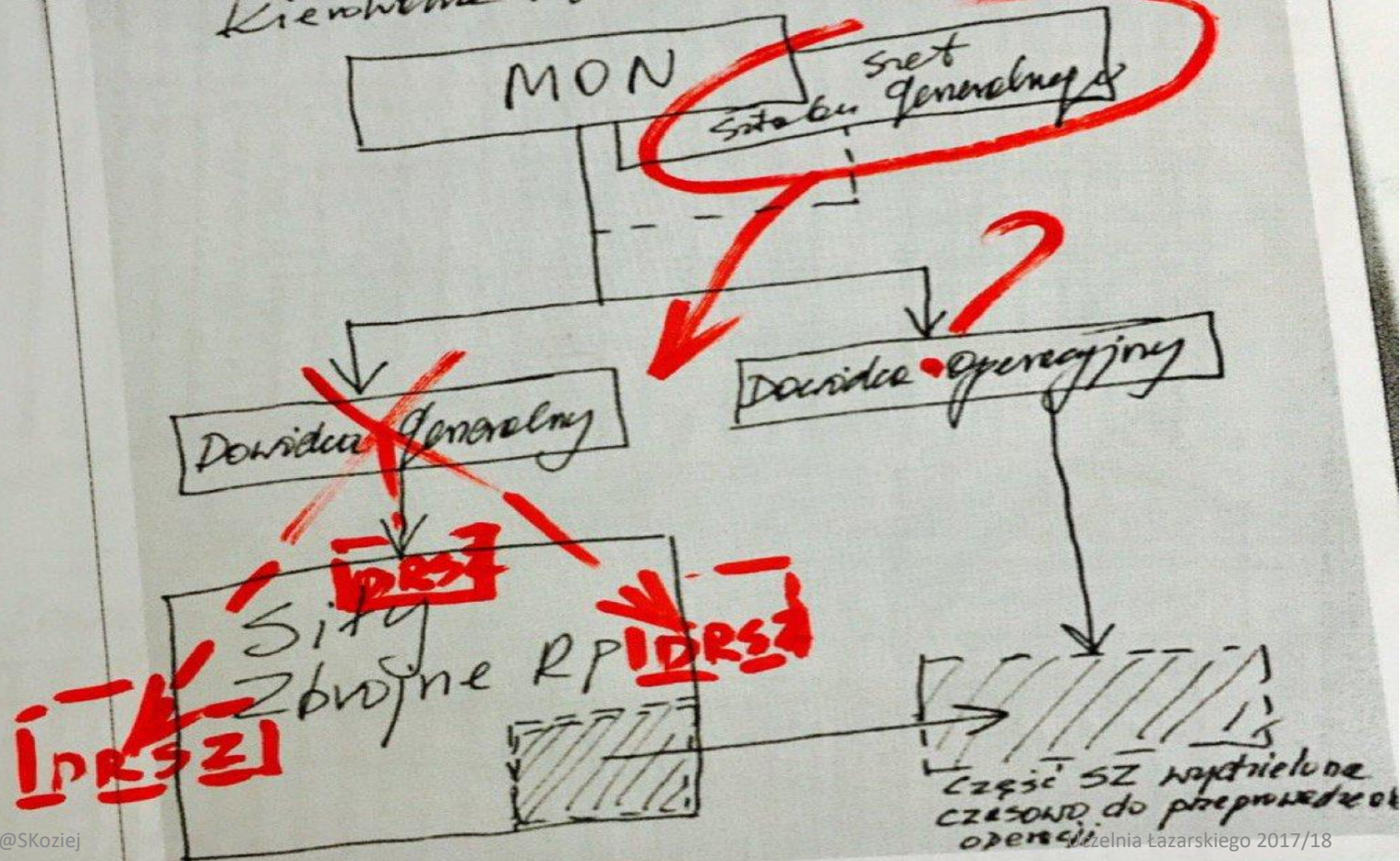

Zadania szefa SG:

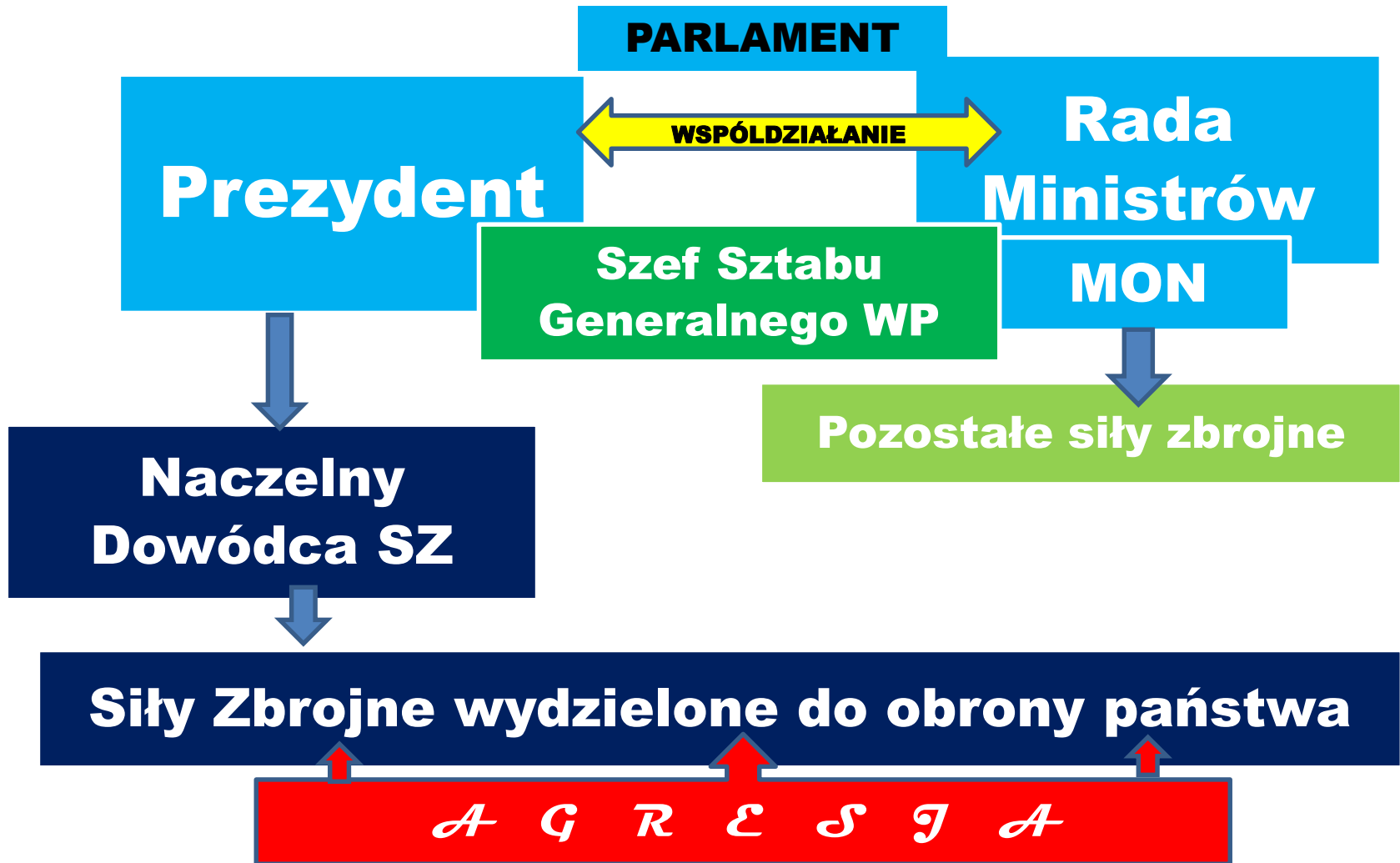
- **Doradza Ministrowi Obrony Narodowej (w czasie wojny – także Prezydentowi RP) w kierowaniu SZ**
- **Planuje obronę państwa przez siły zbrojne oraz programuje ich wieloletni rozwój**
- **Nadzoruje z ramienia MON realizację zadań przez dowództwa SZ**

Kontrreforma

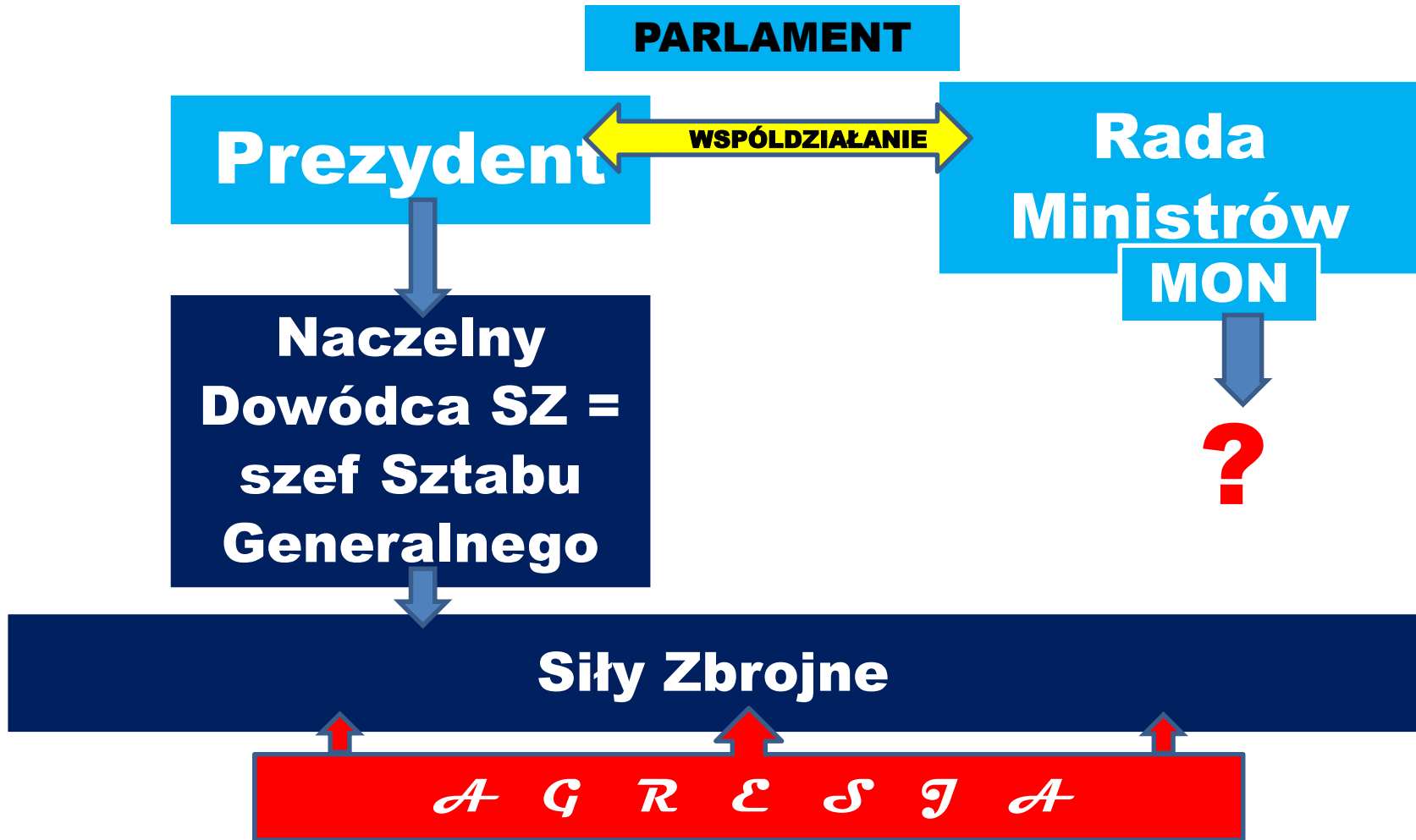
Kierownictwo i dowodzenie SZ

KIEROWANIE OBRONĄ PAŃSTWA W CZASIE WOJNY

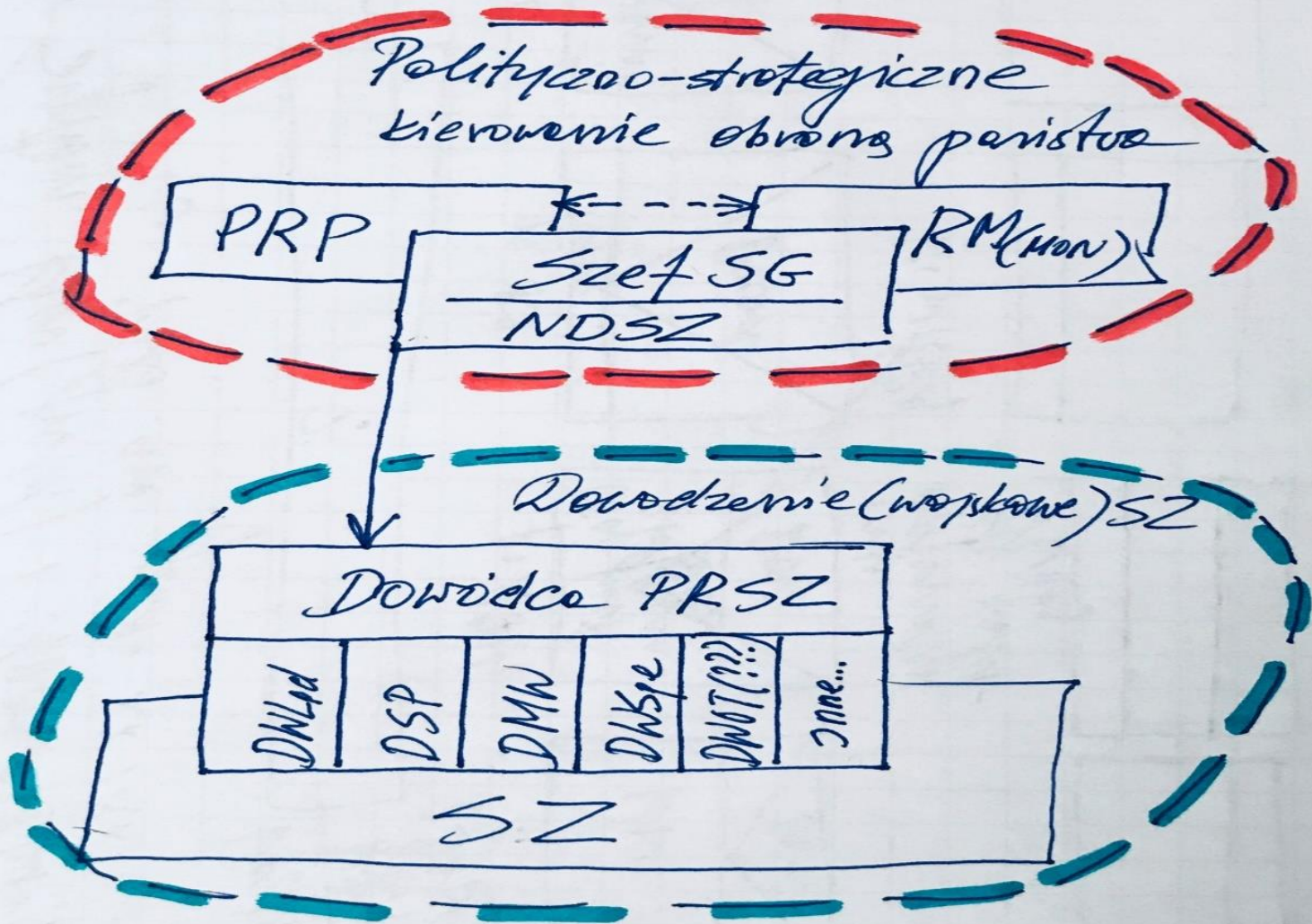

Błąd projektowanej reformy KIEROWANIA OBRONĄ PAŃSTWA W CZASIE WOJNY

Wojenny SKiD (system kierowania i dowodzenia SZ u.c.w.)

WARIANT: Szeł SG = NDSZ

BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE RP W LATACH 2015-2017

Plusy

- Kontynuacja polityki bezpieczeństwa w ramach NATO na rzecz wzmocnienia wschodniej flanki
- Kontynuacja „doktryny Komorowskiego”, czyli przeniesienia priorytetów ze zdolności ekspedycyjnych na rzecz zdolności potrzebnych w obronie własnego terytorium
- Przeprowadzenie Strategicznego Przeglądu Obronnego i zaproponowanie priorytetu antydostępnościowego
- Kontynuacja i przyspieszenie procesu zwiększania nakładów obronnych przez ustanowienie ustawowych obowiązków w tym względzie na przyszłość
- Zakup samolotów dla ViP, choć szkoda, że tylko na koszt wojska, bez udziału pozostałych struktur państwa, zwłaszcza kancelarii Sejmu, Senatu, Prezesa Rady Ministrów, MSZ, MSW
- Odblokowanie podwyżek wynagrodzeń w resorcie obrony narodowej (wyrzucenie „węża z kieszeni”)

Minusy

- Skłócenie polityczne z głównymi sojusznikami (Francja, Niemcy, struktury UE) oraz strategicznie ważnymi sąsiadami (Ukraina)
- Zerwanie ciągłości strategicznej w kierowaniu bezpieczeństwem narodowym: zanegowanie całego dorobku ćwierćwiecza i jednocześnie zaniechanie uruchomienia własnego cyklu strategicznych przygotowań państwa – brak własnej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego, Polityczno-Strategicznego Dyrektywy Obronnej, znowelizowanych planów operacyjnych w strukturach państwa i samorządach oraz ich weryfikacji w ramach strategicznych ćwiczeń systemu bezpieczeństwa narodowego typu KRAJ
- Zanegowanie prymatu „jakości nad ilością” w rozwoju sił zbrojnych i wprowadzenie błędnej koncepcji Wojsk Obrony Terytorialnej, w znacznej mierze kosztem zawodowych wojsk operacyjnych
- Opóźnienia głównych programów modernizacji technicznej sił zbrojnych, w tym zniszczenie priorytetu śmigłowcowego
- Fatalna polityka kadrowa: czystki na najwyższych stanowiskach dowódczych i sztabowych, a także w uczelniach wojskowych, ideologizowanie i upartyjnianie funkcjonowania sił zbrojnych prowadzące do bardzo niebezpiecznych podziałów ideologiczno-personalnych wśród żołnierzy
- Wypaczenia cywilnej i demokratycznej kontroli nad siłami zbrojnymi oraz przygotowanie projektu reformy systemu kierowania obroną kraju i dowodzenia siłami zbrojnymi prowadzącej do prawnego ustanowienia woluntarystycznego systemu zwierzchnictwa politycznego nad wojskiem

SYNTEZA: od I do II (nowej, hybrydowej) ZIMNEJ WOJNY

***W czasach konfrontacji zimnowojennej XX w. (I światowa zimna wojna) główną rolę odgrywało zagrożenie globalną wojną nuklearną**

***Okres pozimnowojenny – to przede wszystkim próby Zachodu budowania kooperatywnego systemu bezpieczeństwa wspólnie z Rosją**

***Po rosyjskiej aneksji Krymu i interwencji na wschodniej Ukrainie zakończyła się era pozimnowojenna w stosunkach bezpieczeństwa Rosja-Zachód**

***Rozpoczęła się nowa zimna wojna – czyli ponowna konfrontacja polityczna między Rosją i Zachodem z groźbą użycia środków przemocy zbrojnej (włącznie z bronią nuklearną) w tle, ale już z bardziej różnicowanymi i ograniczonymi formami tych zagrożeń**

***Druga (nowa, hybrydowa) zimna wojna w relacjach Rosji z Zachodem charakteryzuje się bardziej niż ta z XX wieku różnicowanymi zagrożeniami wojennymi**

***Presja neozimnowojenna wzbogacona została przede wszystkim o działania w cyberprzestrzeni**

***Szczególnie niebezpieczna w warunkach hybrydowej zimnej wojny jest groźba agresji skrytej (podprogowej), stwarzającej sytuacje trudnokonsensusowe dla NATO/UE oraz agresji ograniczonej, pod parasolem rosyjskiej doktryny tzw. „deeskalacji nuklearnej” przy pomocy taktycznej broni jądrowej**

***Znalezienie odpowiedzi na te zwłaszcza zagrożenia jest warunkiem skuteczności NATO/UE oraz stabilności stosunków bezpieczeństwa w relacjach Rosja-Zachód**

WOJNA NIE JEST TYLKO PO TO, ABY JĄ PROWADZIĆ. MOŻE BYĆ TAKŻE I JEST (jej groźba!) INSTRUMENTEM ZIMNOWOJENNEJ KONFRONTACJI POLITYCZNEJ: mogą służyć i służą do straszenia/odstraszenia, szantażu/deszantażu

POSUMOWANIE:

PRIORYTETY POLSKIEJ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

- **Własny potencjał obronny** – podstawowy filar i gwarancja polskiego bezpieczeństwa;
- **Rola konsolidacji NATO i integracji UE** – jako filarów wspierających polskie bezpieczeństwo
- **Zdolności do obrony terytorium i przeciw-zaskoczeniowe** – polska specjalizacja w NATO i UE
- **Gotowość i zdolność do działania samodzielnego w sytuacjach trudnokonsensusowych** z punktu widzenia decyzji sojusznicznych
- **Potrzeba umacniania podmiotowości strategicznej** na arenie międzynarodowej

DZIĘKUJĘ

www.koziej.pl
@SKoziej